Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
L sērija

2025/1100

18.6.2025.

KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS LĒMUMS (ES) 2025/1100

(2025. gada 23. maijs),

ar ko pieņem pamatnostādnes par to, kā piemērot konkrētus stratēģisko neto nulles emisiju projektu atlases kritērijus, kuri noteikti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2024/1735 13. pantā

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1735 (2024. gada 13. jūnijs) par pasākumu satvara izveidi Eiropas neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas ekosistēmas stiprināšanai un ar ko groza Regulu (ES) 2018/1724 ([1]), un jo īpaši tās 13. panta 2. punktu,

tā kā:

(1) Regula (ES) 2024/1735 izveido vienotu tiesisko regulējumu, kura mērķis ir stiprināt neto nulles emisiju tehnoloģiju produktu izgatavošanas ekosistēmu Savienībā. Minētā satvara ietvaros svarīgs mehānisms ir stratēģisku neto nulles emisiju projektu izraudzīšanās. Projektu atlases kritēriji ir izklāstīti Regulas (ES) 2024/1735 13. pantā, kurā arī noteikts, ka Komisijai ir jāpieņem īstenošanas akts, nosakot pamatnostādnes, kas nodrošina vienādus nosacījumus minēto kritēriju piemērošanai.

(2) Pamatnostādnēs obligāti jāiekļauj vismaz konkrēti norādījumi par Regulas (ES) 2024/1735 13. panta 1. punkta a) apakšpunkta ii) punktā un b) apakšpunktā noteiktajiem kritērijiem. Minētajām pamatnostādnēm būtu jāatvieglo novērtējums attiecībā uz to, vai stratēģiskā neto nulles emisiju projekta pievienotā izgatavošanas jauda ir saistīta ar pirmreizēju vai labāko pieejamo tehnoloģiju izgatavošanas jaudu un to, vai šādu papildu izgatavošanas jaudu var uzskatīt par ievērojamu.

(3) Kā papildu atbalsts valstu iestādēm pamatnostādnēs ir iekļauti arī vispārīgi apsvērumi, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu vienādus nosacījumus Regulas (ES) 2024/1735 13. panta 1. punktā noteikto kritēriju piemērošanai. Šīm pamatnostādnēm būtu arī jāatvieglo novērtējums par projekta atbilstību minētās regulas 13. panta 1. punkta c) apakšpunktā minētajam vidiskās ilgtspējas kritērijam. Tāpat būtu jāievieš skaidrība, kā izvērtēt, vai ir sasniegta minētās regulas 13. panta 1. punkta a) apakšpunkta i) punktā minētā robežvērtība, kura paredz atkarību no importa vairāk nekā 50 % apmērā, un kā interpretējams minētās regulas 13. panta 1. punkta a) apakšpunkta iii) punktā minētais kritērijs "ievērojama daļa no pasaules ražošanas".

(4) Šajā lēmumā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar Neto nulles emisiju tehnoloģiju komitoloģijas komitejas atzinumu,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Pamatnostādnes par to, kā piemērot konkrētus stratēģisko neto nulles emisiju projektu atlases kritērijus, kuri noteikti Regulas (ES) 2024/1735 13. panta 1. punktā, ir izklāstītas šā lēmuma pielikumā.

([1]) OV L, 2024/1735, 28.6.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj.

2. pants

Šis lēmums stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Briselē, 2025. gada 23. maijā

Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja
Ursula VON DER LEYEN

PIELIKUMS

Pamatnostādnes par to, kā piemērot konkrētus stratēģisko neto nulles emisiju projektu atlases kritērijus, kuri noteikti Regulas (ES) 2024/1735 13. panta 1. punktā ([1])

1. Vispārīgi apsvērumi

Dalībvalstis par stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem atzīst tādus neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektus, kuru īstenošanas vieta ir Savienībā, kuri palīdz sasniegt Regulas (ES) 2024/1735 1. pantā noteiktos mērķus un atbilst vismaz vienam no minētās regulas 13. panta 1. punktā noteiktajiem kritērijiem.

Vērtējot, vai projekts atbilst Regulas (ES) 2024/1735 1. pantā noteiktajiem mērķiem, dalībvalstis var ņemt vērā, vai projekts spēj veicināt Savienības klimata un enerģētikas mērķu sasniegšanu, tostarp neto nulles emisiju tehnoloģiju piegādes ķēžu noturību un ilgtspēju. Dalībvalstīm būtu jāņem vērā iesaistīto uzņēmumu kontrole un katra uzņēmuma relatīvā iesaiste projektā, jo īpaši ņemot vērā trešo valstu dalībnieku potenciālo ietekmi. Kontrole būtu jāinterpretē saskaņā ar skaidrojumu Padomes Regulas (EK) Nr. 139/2004 3. panta 2. un 3. punktā.

Lai nodrošinātu kritēriju vienādu piemērošanu, pieteikumus uz neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektu atzīšanu par stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem iesniedz attiecīgajai dalībvalstij, izmantojot iepriekš noteiktu veidlapu, kas pieejama Komisijas oficiālajā tīmekļvietnē ([2]).

Komisija stingri mudina dalībvalstis ievērot tur aprakstīto pieteikšanās procedūru. Šī procedūra ir izstrādāta, lai atvieglotu stratēģisko neto nulles emisiju projektu statusa pieteikumu sagatavošanu, drošu iesniegšanu un izskatīšanu. Dalībvalstis tiek arī aicinātas vienu vai vairākas iestādes iecelt par valsts kontaktpunktiem, kuri atbildīgi par stratēģisko neto nulles emisiju projektu statusa pieteikumu apstrādi.

Valsts kontaktpunkts koordinē Regulas (ES) 2024/1735 13. pantā noteikto atlases kritēriju izvērtēšanu. Kontaktpunktiem būtu jānodrošina, ka pieteikšanās procesā tiek ievērota saskaņota un strukturēta pieeja, vienlaikus sekmējot ātru un precīzu saziņu starp valstu iestādēm un Komisiju. Nosakot, ka kontaktpunkti ir pieteikuma procedūras neatņemama daļa, dalībvalstīm palīdz nodrošināt racionālāku un efektīvāku procedūru, jo uzlabojas koordinācija ar Komisiju un palielinās izvērtēšanas procesa pārredzamība.

2. Pirmreizējs izgatavošanas komplekss

Jēdziens "pirmreizējs" izgatavošanas komplekss, uz ko atsaucas Regulas (ES) 2024/1735 13. panta 1. punkta b) apakšpunkts, ir definēts minētās regulas 3. panta 32) punktā: "jauns vai būtiski modernizēts neto nulles emisiju tehnoloģiju komplekss, kas nodrošina inovāciju attiecībā uz neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas procesu un kas vēl nav faktiski izveidots vai par ko nav uzņemtas saistības to būvēt Savienībā." Tādējādi pirmreizējs komplekss ir komplekss: i) kas ražo minētās regulas 4. pantā uzskaitītās neto nulles emisiju tehnoloģijas; ii) kam ir inovācijas spēja attiecībā uz neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas procesu un kas Savienībā vēl nav faktiski izveidots vai ko Savienībā vēl nav plānots būvēt tādā nozīmē, ka Savienībā nevajadzētu jau pastāvēt kompleksam, kurš spēj nodrošināt salīdzināmu produktu, procesu vai sniegumu, vai nevajadzētu būt uzņemtām saistībām tādu būvēt. Par inovācijas spēju nevajadzētu uzskatīt nelielas izmaiņas vai uzlabojumus.

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1735 (2024. gada 13. jūnijs) par pasākumu satvara izveidi Eiropas neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas ekosistēmas stiprināšanai un ar ko groza Regulu (ES) 2018/1724 (OV L, 2024/1735, 28.6.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj).

([2]) https://single-market-economy.ec.europa.eu/industry/sustainability/net-zero-industry-act/strategic-projects-under-nzia/strategic-projects-application-process_en.

Šā punkta ii) apakšpunktā minēto jēdzienu "inovācija" interpretē saskaņā ar plašāku piemērošanu Savienības tiesiskajā regulējumā, tostarp Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2023/1781 ([3]). Ja kāda inovācija Savienībā jau tiek izmantota pētniecībā un izstrādē vai mazapjoma ražošanā, jaunu lielapjoma šīs inovācijas ražošanu tomēr var uzskatīt par Savienībā vēl faktiski neesošu. Kompleksu, kas Savienībā pirmo reizi izmanto inovatīvu materiālu, par "pirmreizēju" var kvalificēt arī tad, ja attiecīgais materiāls ir testēts izmēģinājuma kompleksos Savienībā. Šādi var klasificēt arī paralēli notiekošus projektus, kas tiek īstenoti vienlaikus.

3. **Labākā pieejamā neto nulles emisiju tehnoloģija**

Termins "labākā pieejamā" saistībā ar "neto nulles emisiju tehnoloģiju" un "ražošanas jaudu" ir minēts Regulas (ES) 2024/1735 13. panta 1. punkta b) apakšpunktā un 13. panta 2. punkta a) apakšpunktā. "Izgatavošanas jauda" 3. panta 33) punktā ir definēta šādi: "izgatavošanas projektā saražoto neto nulles emisiju tehnoloģiju izlaides jaudas kopējais apjoms vai, ja izgatavošanas projektā tiek ražoti specifiski komponenti vai specifiskas mašīnas, ko primāri izmanto šādu produktu ražošanai, nevis paši galaprodukti, – to galaprodukta izlaides jauda, kuriem šādi komponenti vai specifiskas mašīnas tiek ražotas".

Jēdzienu "labākā pieejamā" neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas jaudas kontekstā interpretē, ņemot vērā Regulas (ES) 2024/1735 plašāku kontekstu un Savienības tiesisko regulējumu, tostarp Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2024/1785 ([4]), kurā definēti "labākie" un "pieejamie tehniskie paņēmieni". Lai gan šī definīcija attiecas uz vidisko sniegumu, to var pielāgot un piemērot attiecībā uz neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas praksi. Attiecīgi "labāko pieejamo" tehnoloģiju izgatavošana norāda uz visefektīvākajiem un progresīvākajiem izstrādātajiem pasākumiem un darbības metodēm, uzsvaru liekot uz izgatavošanas prakses tehnoloģisko efektivitāti un inovāciju.

Regulas (ES) 2024/1735 13. pantā minēto "labāko pieejamo" tehnoloģiju saprot šādi:

a) "labākā" izgatavošanas jauda ir izgatavošanas pasākumu un to darbības metožu izstrādes visefektīvākais un visprogresīvākais posms, kas apliecina konkrētu tehnisko paņēmienu praktisko piemērotību;

b) "pieejamā tehnoloģija" ir neto nulles emisiju tehnoloģijas, kas izstrādātas tādam apjomam, kas ļauj tās ieviest attiecīgajā rūpniecības nozarē ar ekonomiski un tehniski dzīvotspējīgiem rādītājiem, ņemot vērā saistītās izmaksas un ieguvumus, neatkarīgi no tā, vai šādas tehnoloģijas tiek ražotas vai jau tiek izmantotas Savienībā, ar noteikumu, ka ekonomikas dalībniekiem tās ir pietiekami pieejamas.

Alternatīvi "labāko pieejamo" neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanu var interpretēt kā projekta spēju izgatavot labākos pašlaik iekšējā tirgū pieejamos neto nulles emisiju tehnoloģiju produktus. Līdz ar to "labākā pieejamā" tehnoloģija varētu būt produkti, kuru sniegums ir labāks nekā pašlaik iekšējā tirgū pieejamajiem produktiem. Novērtējumu pamatā vajadzētu būt uzticamiem avotiem, piemēram, tehniskiem ziņojumiem un tirgus izpētei.

Ja uz attiecīgo neto nulles emisiju tehnoloģiju jau attiecas spēkā esošie Savienības tiesību akti par vidisko sniegumu, piemēram, bet ne tikai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/125/EK ([5]), Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1781 ([6]) un Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/1369 ([7]), neto nulles emisiju tehnoloģijas augstākajā vai otrajā augstākajā energoefektivitātes klasē uzskata par labākajām pieejamajām, ja tās pieder piemērojamo snieguma klašu vispārstāvētākajai vai otrajai pārstāvētākajai klasei.

([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/1781 (2023. gada 13. septembris), ar ko izveido pasākumu sistēmu Eiropas pusvadītāju ekosistēmas stiprināšanai un groza Regulu (ES) 2021/694 (Mikroshēmu akts) (OV L 229, 18.9.2023., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1781/oj).

([4]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2024/1785 (2024. gada 24. aprīlis), ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2010/75/ES par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole) un Padomes Direktīvu 1999/31/EK par atkritumu poligoniem (OV L, 2024/1785, 15.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1785/oj).

([5]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/125/EK (2009. gada 21. oktobris), ar ko izveido sistēmu, lai noteiktu ekodizaina prasības ar enerģiju saistītiem ražojumiem (pārstrādāta versija) (OV L 285, 31.10.2009., 10. lpp., http://data.europa.eu/eli/dir/2009/125/oj).

([6]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1781 (2024. gada 13. jūnijs), ar ko izveido satvaru ekodizaina prasību noteikšanai ilgtspējīgiem produktiem, groza Direktīvu (ES) 2020/1828 un Regulu (ES) 2023/1542 un atceļ Direktīvu 2009/125/EK (OV L, 2024/1781, 28.6.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1781/oj).

([7]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/1369 (2017. gada 4. jūlijs), ar ko izveido energomarķējuma satvaru un atceļ Direktīvu 2010/30/ES (OV L 198, 28.7.2017., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1369/oj).

4. **Ievērojama izgatavošanas jauda**

Lai noteiktu, vai izgatavošanas jaudu var uzskatīt par "ievērojamu" saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1735 13. panta 1. punkta a) apakšpunkta ii) punktu, izmanto vismaz vienu no šādām metodēm:

a) gadījumos, kad neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projekta plānoto ražošanas jaudu gadā var izmērīt gigavatos (GW), – ja vismaz viena galaprodukta, specifiska komponenta vai specifiskas mašīnas, ko primāri izmanto neto nulles emisiju tehnoloģiju ražošanai vienā ražošanas objektā, ražošanas jauda gadā ir vienāda ar 1 GW vai lielāka, to uzskata par ievērojamu;

b) ja neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projekta plānoto ražošanas jaudu gadā nevar izmērīt GW – tā plānoto jaudu var uzskatīt par ievērojamu, ja tā ir vienāda ar vai lielāka par ražošanas jaudu gadā jebkurā no desmit lielākajiem tāda paša vai līdzvērtīga veida neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektiem, kas jau darbojas Savienībā un kā gada ražošanas jaudu aprēķina, pamatojoties uz tirgus datiem par iepriekšējo gadu, kuri iegūti no ticamiem avotiem, piemēram, tehniskajiem ziņojumiem un tirgus izpētes;

c) ja neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projekti ir vertikāli integrēti ražošanas objekti, to jaudu var uzskatīt par ievērojamu, ja vienā objektā tiek ražots vairāk nekā viens galaprodukts, specifisks komponents vai specifiska mašīna, ko primāri izmanto neto nulles emisiju tehnoloģiju ražošanā;

d) ja galaprodukta, specifiska komponenta vai specifiskas mašīnas, ko primāri izmanto neto nulles emisiju tehnoloģiju ražošanā, pašreizējā Savienības ražošanas jauda ir zemāka par 40 % no etalonrādītāja, kas noteikts Regulas (ES) 2024/1735 5. panta 1. punkta a) apakšpunktā, par "ievērojamu" var uzskatīt arī ražošanas jaudu, kas ir mazāka par šīs iedaļas a) un b) apakšpunktā noteikto ražošanas jaudu. To, vai mazāku ražošanas jaudu var uzskatīt par ievērojamu, var novērtēt, pamatojoties uz Komisijas veikto pārraudzību attiecībā uz Savienības progresu minētā etalonrādītāja sasniegšanā saskaņā ar minētās regulas 42. panta 1. punkta b) apakšpunktu. Ja šādas relevantas informācijas nav, stratēģiskā neto nulles emisiju projekta statusa pieteikuma iesniedzējs dalībvalstij var iesniegt ticamus tehniskos ziņojumus un tirgus izpētes datus.

Nosakot, vai projekts nodrošina ievērojamu izgatavošanas jaudu saskaņā ar a) līdz d) apakšpunktu, dalībvalstis var arī vērtēt, vai projekts atbilst Savienības stratēģiskajām prioritātēm, piegādes ķēdes noturībai un vidiskajai ilgtspējai.

5. **Norādījumi par citiem Regulas (ES) 2024/1735 13. pantā izklāstītajiem kritērijiem**

a) Vidiskā ilgtspēja

Lai noteiktu, vai projekts atbilst Regulas (ES) 2024/1735 13. panta 1. punkta c) apakšpunktā noteiktajam kritērijam, tam būtu jādemonstrē, ka pieņemtā prakse ievērojami un pastāvīgi samazina CO_2 ekvivalenta (CO_2 ekv.) emisijas, vienlaikus optimizējot vidiskos līdzieguvumus attiecībā uz piesārņotāju emisijām gaisā, ūdenī un augsnē, kā arī uz energoefektivitāti, ūdensefektivitāti un materiālefektivitāti un bīstamu vielu izmantošanu. Minētie samazinājumi:

i) ir balstīti uz aplēstajām CO_2 ekv. tonnām, no kurām izdevies izvairīties, izmantojot skaidri formulētus pieņēmumus un metodiku;

ii) ir projekta pamatmērķis un būtisks ieguldījums emisiju samazināšanā saskaņā ar Savienības klimata un enerģētikas mērķiem.

Dalībvalsts, kas apstrādā stratēģiskā neto nulles emisiju projekta statusa pieprasījumu, nodrošina, ka emisijas netiek vienkārši pārvirzītas uz citu nozari, bet gan rezultējas ar vispārēju CO_2 ekv. emisiju samazinājumu. Turklāt jebkurai no Regulas (ES) 2024/1735 13. panta 1. punkta c) apakšpunktā uzskaitītajām praksēm ir būtiski un pastāvīgi jāsamazina CO_2 ekv. emisiju rādītāji.

b) Atkarības no importa robežvērtība 50 % apmērā

Regulas (ES) 2024/1735 13. panta 1. punkta a) apakšpunkta i) punkta vajadzībām 50 % robežvērtība, kas attiecas uz kādas neto nulles emisiju tehnoloģijas atkarību no importa, ir jāsaprot kā attiecība starp kumulatīvo importu Savienībā no visām trešām valstīm kopā un Savienības piegādēm tajā pašā gadā.

Ja ir pieejama atjaunināta informācija, kas Komisijai jāsniedz saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1735 29. panta 2. punkta otro daļu, dalībvalstis to var izmantot kā atsauces punktu, nosakot atkarību no importa. Ja šādas informācijas nav, dalībvalstis atkarību no importa var noteikt, pamatojoties uz citiem ticamiem avotiem, piemēram, tehniskajiem ziņojumiem un tirgus izpēti.

c) Ievērojama daļa no pasaules ražošanas un izšķirošā nozīme noturībā

Regulas (ES) 2024/1735 13. panta 1. punkta a) apakšpunkta iii) punkta nolūkā:

i) ar terminu "ievērojama daļa no pasaules ražošanas" saprot projektu, kas ražo galaproduktu, specifisku komponentu vai specifisku mašīnu, kura izgatavošanas jauda Savienībā pārsniedz 15 % no globālās izgatavošanas jaudas, kas atbilst Regulas (ES) 2024/1735 5. panta 1. punkta b) apakšpunktā noteiktajam globālās izgatavošanas jaudas etalonrādītājam, un kas jānosaka, pamatojoties uz pārraudzību, ko Komisija veic attiecībā uz Savienības progresu minētā etalonrādītāja sasniegšanā saskaņā ar minētās regulas 42. panta 1. punkta b) apakšpunktu.

   Ja šādas relevantas informācijas nav, stratēģiska neto nulles emisiju projekta statusa pieteikuma iesniedzējs dalībvalstij var iesniegt uzticamus tehniskos ziņojumus un tirgus izpētes datus;

ii) visbeidzot, terminu "izšķiroša nozīme Savienības noturībā" Regulas (ES) 2024/1735 13. panta 1. punkta a) apakšpunkta iii) punktā interpretē kā projekta tiešu ietekmi uz Savienības piegādes ķēdes drošību, enerģētisko neatkarību vai stratēģisko autonomiju.